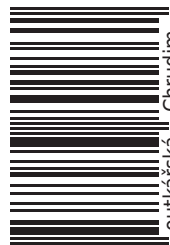

VALD- ERIN 6

Loutkářská Chrudim

Zpravodaj 58. ročníku festivalu Loutkářská Chrudim
Úterý / 7. 7. 2009 / Dnes má svátek Bohuslava!

Bohuslava je dřevo.

Vzplála pro divadlo a za svůj život vděčí Karlovi.

Patricie nakonec obrátila

Své srdce dala hrdinnému Karlovi.

PAZAR / HRY

Loutkářské úterý na Jiráskově Hronově

Sotva kdo si čte s oblibou propozice přehlídek, a tak patrně sotva kdo si přečetl v propozicích Jiráskova Hronova, že pořadatelé ustavili pro 79. ročník festivalu loutkářské úterý na 4. srpna 2009 (hlavní program festivalu bude probíhat od 1.–8. srpna, semináře začínají 30. července). Při stále složitějším propletení hronovského programu by to měla být výhoda umožňující zařadit jakékoliv loutkářské inscenace do všech hracích prostor, kterými Hronov disponuje.

Hraje se na čtyřech místech v různě rozměrných hracích prostorách denně jsou na programu čtyři až šest inscenací, přičemž některé se hrají dvakrát, jiné v prostorách pro menší počet diváků třikrát, čtyřikrát, šestkrát, ale také osmkrát, vloni jedno dokonce pětáctiřicetkrát. Objevují se představení tříhodinová, dvouhodinová a vedle nich běžné hodinovky, ale také produkce půlhodinové a kratší. Ta různost by nevdala, kdyby nebylo zapotřebí učinit představení dostupnými alespoň pro dvě základní divácké řady, tj. zejména pro cca tři sta seminaristů, padesátku lektorů a členů realizačního týmu Klubu (nejen) mladých divadelníků a další návštěvníky festivalu, kteří chtějí vidět všechno. Nemůže se přitom hrát v dopoledních hodinách, neboť v nich probíhají semináře, dílny a další akce vzdělávacího charakteru.

Z výše popsaného propletení je zřejmé, že to s loutkářským úterkem nelze brát tak doslova. V úterý všichni sice začnou hrát, ale ti, kteří hrají v menších prostorách, budou pokračovat přinejmenším ještě ve středu. Navíc některé soubory, jako např. Někdo ZUŠ Jaroměř s „Ve dvě na hruškách II“, postoupily do Hronova z jiných přehlídek, některé, byť pracují s loutkami a při tom se na loutkářské přehlídce nehlásí, rovněž, např. Vojan Libice nad Cidlinou s „Měla babka, čtyři jabka“ (nominace z Popelky Rakovník) či De Facto Mimo Jihla-

Večerní procházka s Karkulkou

Na výzvy z megafonů (typické rekvizity letošního Chrudimi) se shromažďujeme u mostu, někteří z diváků odvážně slézají do náhonu. Začíná prezentace semináře Z. Karkulka vyráží na cestu, město jako les, les s potůčkem, svatojánskými muškami, dýcháním vlka, babiččinou komnatou i brutální scénou sežrání Karkulky i statečným boxerským soubojem zdvojeného myslivce s nenažraným vlkem co má skutečně ostré zuby. Vrcholem je pak chirurgický zákrok a osvobození Karkulky. Početný zástup loutkářů jako za monstranci následuje Karkulku a zastavuje se v chrudimských zákoutích, nově je můžeme nahlížet máme dost času a pohled nám podbarvuje hudba seminá-

ristů. Je to pouť za loutkářskou Chrudim, každé zastavení nabízí také připomenutí jiného typu loutek, jinou podobu oživení předmětu v osobitém místě. A máme přitom možnost zažít dlouhou cestu lesem s různými zákoutími, zúženými cestami, mlázím, máme možnost ucítit vlčí dech, být zaskočení přítomností vlčích stop a zároveň zažíváme město. Je to radostné, jak ze společenství všech co jsou s Vámi, tak z viděných obrazů. Pro mne osobně byly nejzajímavější bludičky ve starém domě, babiččin budoár a scéna sežrání na velké prostoru s výborným zcizením (auto a Lidlašky). Prostě dobré. Díky.

Roman Černík

va se „Zeleným prasátkem“ (doporučení z Popelky). Tyto soubory jsou zařazeny mimo ono loutkářské úterý. Patří sem svým způsobem i Geisslers Hofcomedianen Kuks s „Andromache“ (doporučení z Divadelního Děčína).

Dne 22. 6. 2009 se sešla první programová rada Jiráskova Hronova, akceptovala devět nominovaných inscenací, z doporučených pak sedm návrhů nepřijala a stanovila pořadí devatenácti přijatých inscenací či programových bloků pro možnost zařazení do hlavního programu Jiráskova Hronova. Základ programu byl již stanoven a zůstává jen otevřená místa pro loutkářské soubory, respektive pro jiné ze stanoveného pořadí, pokud by loutkáři onu úterní rezervaci nevyužili. Konečný program bude tudíž stanoven až po skončení Loutkářské Chrudimi a vyhlášení výsledků odbornou porotou. Dozvíte se jej na www.artama.cz nebo na www.amaterskascena.cz.

Milan Strotzer

Myši patří do nebe

a na Chrudim. V nabitém programu jsem si, díky referenci přátel, udělal čas a zašel i na doplňkové představení. Svitavské „Myši“ mi zprostředkovaly zážitek, kterých jsem na letošní LCH moc neměl. Velmi poetické, výtvarné představení s vynikající hudební složkou, hrané příjemnými a velmi šikovnými mladými herci. Jednoduchý příběh o malých zvířátkách a velkých hodnotách potěšil děti i dospělé. Dýchl na mně duch svitavského Céčka.

Takže se mi do hlavy vloudí jako myška hryzalka nepěkná myšlenka. I když na krajské přehlídce mohla představení vypadat úplně jinak, jinak vyznít, ačkoliv každá porota volí trochu jiný klíč pro postup, i přes to všechno: neměli by účastníci LCH vidět v hlavním programu spíše takovéto (třebas ne bezchybné) představení, než prapodivně splácané a rádobyvtipné teenagerovské pokusy, kterým byla dána přednost při postupu z kraje? Maminka, učitelka a rozhodčí mají sice vždycky pravdu, ale...

František

DEMENTI

V novinách, kde „boulevard“ se píše „bullwar“ nemám tak velký problém vidět svoje jméno napsáno jinak. Těžko se ale smírím s tím, že i fto tomto případě panuje anglická výslovnost. Vždyť angličtina je 60% francouzsky a zbytek je směs barských jazyků.

Philippe JOSEPH

Ať žije Val de Rhone, Val de Loire, Val de Saône... Let's have „Val de...“ more!

ÚVODNÍK

Vsadila jsem se s moderátory půlky vykřičníkových představení Dianou a Karlem, kdo dřív během LCH zešílí. A esývá kryzy opouštějí loď jako první? Asi vyhráli. Šíleli ovšem legulérně? Nebo zneužívali absolvenství herectví na KALD DAMU? Fixlovali stylem pohádek LAPO? LÉPE spalovali mrtvolky? Tleskali líp, než všichni ježci v kleci? Nenene. Tleskají jim všichni ježci V i MIMO hledištní klec. Tleskají a mnozí se snižují i k díkům. DIANoooOó!!!! KárleeéE! Ve váhadle chťic spíc, třeštííím!!!!

Kosa Vestra

Štěpán slíbil novinku.

Divák prý má nárok vědět, kdo a co mu hraje. Čekal jsem konferenciéra v saku a informace. Díky, nebylo to tak. Viděli jsme představení po seminaristy B. Úvody byly skvělé divadlo.

Kašpárek Frydolin a kamarádi

PROGRAM

PREZENTACE SEMINÁŘŮ 10 - 11 HODIN VELKÁ SCÉNA DIVADLA KARLA PIPPICHA

1. SEMINÁŘ R
- RODINNÉ DOBRODRUŽENÍ
 2. SEMINÁŘ H
- HERECTVÍ HLASEM
 3. SEMINÁŘ P
- OD PŘEDMĚTU K LOUTCE
 4. SEMINÁŘ L
- LOUTKY JEDNA BÁSEŇ
 5. SEMINÁŘ V
- VÝROBA HUDEBNÍCH NÁSTROJŮ
 6. SEMINÁŘ M
- MINIKOMEDIE PRO ...NÁCTILETÉ
 7. SEMINÁŘ N
- OD NÁPADU K REALIZACI
1. - 7. SEMINÁŘ S,
KTERÝ VŠECHNO SVÍTÍ

DKP / HLAVNÍ SCÉNA

10:00
UKÁZKY PRÁCE SEMINÁŘŮ
19:00
BRUNCVÍK A LEV / MINOR, PRAHA

DKP / MALÁ SCÉNA

11:00, 14:00, 16:00
VÁNOCE PRO BERUŠKU / RÁMUS PLZEN

MED

11:00, 14:00, 16:00
ŠVANDA / TRY, HRADEC KRÁLOVÉ

MASH

10:00, 15:00, 17:00
JAK VOJTA BOJOVAL S ČERTY / REFECTÁŘ PRAHA
(OKNO LOUTKÁŘŮM DOKOŘÁN)

PŘED DKP

10:00, 15:00, 17:00
ŠNEK / DNO A TICHÝ JELEN, ROZTOKY
(INSPIRATIVNÍ PROGRAM)

PARK REPUBLIKY

20:00 - 21:00
JAROSLAV HUTKA - KONCERT

RESTAURACE MODRÁ HVĚZDA

20:30
LOUTKÁŘSKÝ BÁL - ZAKONČENÍ LCH

Přežije loutkové divadlo do 3. tisíciletí? A jak by mohlo vypadat?

KAREL ŠEFRNA: Já si myslím, že určitě přežije, zrovna tak jako si myslím, že lidstvo a zeměkoule nejsou jediný ve vesmíru. Loutkové divadlo je nesmrtelné, protože už trvá dlouho, prvky loutkového divadla jsou, kam se člověk podívá, včetně třeba antiky. Takže vono to bude asi jinačí, ale bude. Jaká je doba, takový je divadlo. Bude to, i když bude doba blbější, než je, protože mi připadá, že sice svět bohatne, ale leckterý věci se vytrácí, hlavně teda vlídnost a city a poezie - toho ubývá. Anebo to sem přijde odjinud.

ANKETA

Nevím odkud. Třeba z Vietnamu nebo z Afriky, nevím. Ale myslím si, že poezie je lidem vlastní a že dřív nebo později vždycky někde vykvete - a pak to zase zajde samozřejmě, protože to přichází a odchází s lidma a s dobou. Měně se to, ale já jsem optimista. Bude to pořád.

FIDVAL

SVĚTLU VSTRČÍ!!

MŮŽETE VYJÍT SPOLEČNĚ S KAMERAMANEM A OSVĚTLOVAČEM. TVOŘÍ SVĚTLO ATMOSFÉRU? JAK MOC ZASAHUJE DO SCÉNOGRAFIE? LZE VE SVĚTLE MÍCHAT BARVY? MAJÍ O SVĚTLO ZÁJEM REŽISÉŘI? JE DOBA TEMNA ZA NÁMI?

Vzrušte se na str. 9

ZUBY NEHTY LOUTKY!

ROZHOVOR S MARKOU, CO HRAJE, REŽÍRUJE, DABUJE, ZPÍVÁ! A TĚŠÍ ZDRAVÉ I NEMOCNÉ! KDE VŠUDE UMĚLECKY TVOŘILA? V JAKÉM JE POMĚRU K AMATÉRSKÝM LOUTKÁŘŮM? JAK SE VZTAHUJE K FUNKCI POROTKYNĚ? KOLIK MÁ DĚTÍ?

Rozečtěte se na str.10!!!

BRUMLAT A DUDAT!

CHCETE SI ZABRUMLAT? NEBO ZADUDAT? NA JEDEN DUD? ČÍ NA VÍCE DUDŮ? A BRUMLŮ??? NA KAŽDÝ PÁD VÁS ČEKÁ VÝROBNÍ NÁSTROJOVÉ ŠÍLENSTVÍ S GENERÁLLAJTNANTEM MANSFELDEM LUBOŠEM! TVOŘTE A NÁSTROJUJTE, VRTEJTE A SEŘEZÁVEJTE!!

Ladte na str. 11!!!!

KRAJSKÉ PRIORITY

Divadelní duo Try: ŠVANDA

na motivy Strakonického dudáka J. K. Tyla

Původně prý šlo o desetiminutovou etudu inspirovanou známým titulem J. K. Tyla, kterou připravily studentky Výchovné dramatiky na DAMU - Jitka Říčařová a Hana Vrbová v rámci školy pod dohledem lektora Jiřího Vyšehličky.

Herečky se natolik nadchly hrou s předmětem, hračkou a maňáskem, že příběh samy dotáhly až do konce a výsledkem je téměř hodinové představení o anabázi Švandy - zpěváka.

Porota nadmíru kreativním herečkám doporučila především zkrátit a zkoncentrovat Švandův pobyt za „velkou louží“ a vytřídit a usměrnit sršící gejzír nápadů tak, aby nit nebyla ztracena, aby po rytmicky třeskutém začátku řemen nespád

a aby se všechna esa nevytáhla z rukávu příliš brzy...

Rámus Pízeň: VÁNOCE PRO BERUŠKU

autorské představení s využitím motivů z Karafiátových Broučků

Na scéně už před začátkem představení divák vidí pohled do rodinné domácnosti se všemi scénografickými detaily (jakýsi naturalisticky vyzdobený pokoj pro slavení Štědrého večera v rodinném kruhu). Pomyslnou čtvrtou stěnou můžeme vidět nervózně pobíhající maminku, její dceru, střídavě smažící řízky a snažící se stihnout vše náležitě připravit. Tatínek chodí flegmaticky ale pravidelně na lahváče ukryté pod stolem a začlání dcerunce („Berušce“) ve výhledu na televizi, kde sledujeme příběhy Karafiátových

Broučků. Chystá se stromček, prostírá se štedrovecerní stůl a ze zkoušky kapely přichází na poslední chvíli zbytek rodiny, pubertální syn a jeho dívka, budoucí žena. „Televize se vypne, protože se u nás na ní nikdy nečučelo“ v takovou slavnostní chvíli a Beruška vzdoruje.

Začíná samotné představení založené na rozehrávání jednotlivých epizod Broučků pomocí čehokoli, co se zrovna hodí. Dcera Beruška se zájmem sleduje, jak se rodinní členové s hraním potýkají, a sama se velmi sugestivně a s vírou, že vše se teď a tady děje, zapojuje. Jde o jakési rodinné divadlo kolem stolu, formou připomínající nejvíce divadlo předmětů - tu se hodí ke ztvárnění Broučka pletená čepice, choreografie s cigaretami nahradí lucerničky broučků, svíce na adventním věnci odpočítávají jednotlivá jara. Samotné rozprávění je přerušováno a chytře skloubeno s reálnými situacemi a problémy v rodině (další syn nedorazí, chytl ho žlučník) tedy situace, které si každý doplní ze svých vlastních osobních zkušeností a se kterými souzní, neboť mu připomínají bytostně rodinu jeho. Hlavní kouzlo představení tak spočívá v jakési rodinné hravosti, kde realita prostupuje pohádkové příběhy a navzájem se ovlivňují. Hranice mezi jednotlivými nelze ostře rozeznat. Předměty v pokoji jsou pak rozehrávány s citem, umem a hlavně humorem.

RAZ- HIVAR

Hana Kratochvílová, další letošní jubilantka, jezdí na Chrudim už řadu let. Známe ji hlavně jako vedoucí dětského loutkářského souboru Blučina, letos zároveň slaví 40 let ve vedení tohoto divadla.

Tak Hanko. Budeme mlžit nebo prozradíme čtenářům Valderonu, jaké že to máš výročí?

Nebudu mlžit. Na Chrudim jezdím už asi 20 let. Byla jsem tu poprvé s individuálním výstupem, když tady začínaly. No a letos v srpnu mi bude 70 let.

To je krásný věk a nikdo ti ho nehádá, stejně jako ostatním jubilantům by lidé taky hádali méně. Myslíš, že když se člověk zabývá něčím krásným takhle naplno, že ho to ovlivní, že se cítí a vypadá mladší?

Myslím si to, hodně lidí mně to říká, ale taky je potřeba mít základ po rodičích, ty geny se projeví a trochu veselý pohled na život, pokud to jde. A zdraví hlavně.

Jak ses dostala k loutkovému divadlu?

To bylo už ve škole. My jsme bydleli v domě s paní, která hrála ochotnické divadlo. A my jsme si jako děti samozřejmě hráli na pohádky na zahradě a ona tam za námi chodila, vykládala si s náma. Pomáhala nám dělat maňásky, protože my jsme nevěděli jak na to. A od té doby mně to drží, s přestávkami, až do dneška.

Hodně velká část tvého loutkářského života je spjatá se souborem Blučina. Kdy ses stala vedoucím souboru?

Já jsem se tam vdala do Blučiny (to je vesnice). Já pocházím z Boskovic, jako pan Šefrna, jenže on se brzy odstěhoval, já tam žila do dvaceti. A pak jsem se vdala na Jižní Moravu a tam byl dětský soubor, který ztratil vedoucího. Nejdříve mě oslovili dospěláci, abych si s nimi zahrála, a potom přišli, že potřebují někoho k těm dětem. Tak jsem to vzala a od té doby mám soubor. Začínali jsme činoherní pohádkami a později jsme se vrhli na loutečky. A od té doby hrajeme pořád.

A co Blučina dělá teď?

Blučina leží ve vinorodém kraji, tam se hodně popíjí vínečko, rodí se tam meruňky, drží se tam hodové zábavy v krojích - taková ta nápodoba folklóru, my totiž nikam nepatříme, nejsme ani Slováci ani Hanáci, něco mezi. Ale hodně kulturně žijeme. Snažíme se všichni něco dělat.

Já myslel spíš soubor Blučina.

Teď mám hodně malé děti, i předškoláky, ale

šikovné. Pak děti z první a druhé třídy a dvě starší. Teď se hodně učíme, dáváme se dohromady. I na Třebíči jsme byli, ale nezaújali.

Tak děkuju. A ještě, co tě zaujalo na letošní Chrudimi?

Nejvíc Jeskyňky a dnešní představení Krvavý koleno, to jsem zírала, to bylo nádherný. Z každého představení si člověk něco vezme, ale tyhle dvě u mě kralujou.

Ptal se Fr.

KLIKA PRAHA

LIDUŠKA ANEB PŘÍBĚH PRAŽSKÉ SIROTY Klika Praha

Po zhlédnutí každého představení může divák přemýšlet o tom, co vlastně viděl. U Kliky se na letošní Chrudimi dalo hovořit o pouťovém představení, kabaretu, nejlépe snad o inscenovaných staropražských písničkách. Představení Liduška aneb příběh pražské sirotky totiž na pražských písničkách z první republiky stojí. I příběh, který je písničkami nejen rámován, ale i posouván, je z první republiky. Matka ze zoufalství pácha sebevraždu a její sirotky -Lidušky- se ujímá bordelmamá neďalekého sociálního asociálního zařízení. V dospělosti dívku svede policajt a odvrhne jí. Po narození dítěte se musí mladá matka, ve vši počestnosti vychovaná Liduška, živit nejstarším řemeslem. Protože vláda ochotně naslouchá zavlilým propagátorům práv žen, je prostituce zakázána. Policajt, který Lidušku svedl, Lidušku zatýká a vede Prahou do vězení. Na Karlově mostě (SKVĚLÁ NÁHLÁ A LOUTKÁŘSKÝ PŘEKVAPIVÁ ZMĚNA SCÉNY) Liduška skáče do Vltavy a tone.

V tomto sentimentálně kýčovitém příběhu hrála Klika s lehkým nadhledem, takže se do představení kýč a parodie téměř nedostaly. Divadlo jakoby bylo záminkou pro zazpívání si staropražských a kramářských písniček. Je proto zvláštní, že zpěvu bylo většinou málo rozumět.

V inscenaci byly použity malé loutky z rodinného divadla. V některých scénách se zdálo, že soubor s těmito loutkami nemůže vytvořit vztah a situaci (úvodní scéna v bordelu, marný pokus o kančán, tanec loutek v šantánu...), pak ale soubor několik pěkných situací a vztahů vystříhl (policejní komando ala americká groteska, scéna, kdy Liduška oznamuje svému milému policajtovi, že čeká dítě, vedení zatčené Lidušky městem, ...).

Zajímavou ukázkou spojení divadla a písničky „Měla panna, měla pána...“ byl postupný vývoj Lidušky z nemluvněte do krásné dívky. Jiná zajímavá situace (i když možná loutkářsky podivná) bylo spojení zavraždění Anežky Bémové znázorněné maňásky s velkým nožem, který se „propadl“ do marionetové scény. Spojení zprostředkoval právě ten velký nůž. Právě tak přelétávání reklamních vzduchodolů, balónů a letadel vtipně vysvětlovalo a posouvalo děj. Jistě by bylo ku prospěchu, aby se soubor zamyslel nad činoherní bordeldámou.. Její uvedení je zcela v jiném divadelním žánru, než její smrt.

Mnohé soubory, používající ve svých hrách obecně známé písničky se nedovedou zbavit pokušení prodloužit své inscenace přepísničkováním. Výsledek je pak dlouze táhlý, nudný. Klika Praha se tomuto nebezpečí bezpečně, se zkušeností sobě vlastní, vyhla.

Pepa Brůček

HUDBA

Staropražské písničky v podání souboru Klika Praha mají znovu podobu lidskou, autentickou. Jejich výběr vzhledem k příběhu je ideální a je moc dobře, že se v ničem nepodobají medializované interpretaci, kterou všichni dobře známe. Jenom v nich trochu chybí větší zápal a radost - jsou ve výrazu trochu při zdi. Ryze technicky, srozumitelnost není příliš dobrá, a to je v rámci této inscenace poměrně zásadní. Také větší propojenost muzikantů a herců by byla vysloveně žádoucí. Měl bych jednu prosbu, el. klávesy schovejte třeba za hradbu půllitru nebo za pípu, přece jen se na ně, v rámci stylu vaší inscenace, nekouká dobře.

Vratislav Šrámek

SCÉNOGRAFIE

Hrací plán je rozdělený na dvě hlavní části. Hospodský stůl potažený černým ubrusem, za nímž sedí muzikanti s nástroji a půllitry piva před sebou. V centrálním prostoru je pak umístěný rám loutkového divadla. Můžeme se domnívat, že je to obraz hospodské divadelní produkce pro štamgasty. Příběh ze staropražských písniček je vyprávěný loutkami v kukátku, uvedených postavou bordelmamá. Ta je hraná hercem ve stylizovaném kostýmu. V částech zpívaných jsou použity výtvarné zkratky, posunující nebo jinou obrazností doplňující děj. Herci na cedulích například představují komiks z dobových reklam, v písni o vraždě prostitutky je použita rakvičkárna s maňasy, jiná píseň je hraná živě. Jako další výtvarný prvek hrají plošné rekvizity, jako amplion, balon či letadlo. Pokaždé ve výtvarné zkratce posunují děj. Ačkoli jsou prostředky tak různorodé, každý z nich má své přesné místo a slouží struktuře inscenace.

Irena Marečková

DISKUSE

Diváci mnohohlasně ocenili snahu souboru naplnit nelehký úkol - spojit do jednoho příběhu známé i méně známé kuplety a staropražské písně. Povedlo se a písničky dobře posouvaly děj kupředu. Irena Marečková vyzdvihuje, že z toho neudělali levnou záležitost a dokázali vyjádřit těžkost žít v té době tak, že se nemuseli uchýlovat k levnému sentimentu nebo parodii. Marce Míkové chybělo vidět i herce za paravánem a postrádá větší dávku humoru a dryádnictví. Výhrady vyřčené proti málo zřetelné souvislosti kapely v hospodě se zbytkem souboru. Nezodpovězenou otázkou zůstalo, čím je loutkové divadlo v té hospodě. Podle Romana Černíka vše připomíná spíš televizi v hospodě. Dáda připomíná, že divadelní plán končí smrtí loutky a jejím balením do pytle, ale plán - hospoda není uzavřený. Pepovi Brůčkovi vadilo, že chybí jasnější naznačení vztahů mezi postavami a chtěl by vidět loutky v akci.

Kuna

TATE iYUMNI PRAHA

KRVAVÉ KOLENO Tate Iyumni Praha

Je radostné zažívat divadlo, je radostné nechat se unášet, okouzlovat obrazem, hrou, umem a sdělením. Děkuji Velkému Manitou, že lidé kmene Tate Iyumni, mají rádi loutkové divadlo. Krvavé koleno, se kterým do Chrudimi letos tito indiáni přijeli, se opravdu povedlo. Publikum nadšeně aplaudovalo, na schodech při odchodu ze sálu i při diskusi se mluvilo i dojetí, dokonce o slzách. A čím, že to bylo?

Klíčovou se zdá opravdová, v Chrudimi letos trochu málo viděná, důvěra v možnosti loutky a vůbec výtvarného sdělení. A když se tato důvěra propojená s precizností provedení a nasazením ve hře opírá výborný autorský text, je na zážitek zaděláno. Myslím, že stojí za to připomenout si kvalitu textu, který citlivě a promyšleně naplňoval kompoziční stavbu zvoleného žánru – hororu s výraznou lyrickou linkou (evokuje nám Ludvíka Aškenázyho, Tima Burtona nebo dokonce Stefena Kinga či Gustava Junga – ale nejspíš všechno zároveň). Dobře připravený text nabídl srozumitelné a emocionálně nevtravě silné sdělení o hodnotě lásky pro člověka. Lásky, která může mít různé podoby od hry na nástroj, přes lásku ke kočkám, „špeku“, až samozřejmě k lásce mezi lidmi (asi je dobré připomenout, že ani ti, co mají svůj kumbálek třeba v nástroji, nejsou nelidští, ale naopak mají chuť být s ostatními, či jim rozhodně pomáhat). Pokud se takovéhle lásky nedostává, pak samozřejmě Krvavé koleno má co počítat, a že se pohřebáci mají co otáčet je vidíme v úvodu jasně. Je příjemné sledovat, jak je princip dětské hry rozvíjen v působivou osu celé inscenace, jak dětské herní zaklínadlo působí jako varovné memento (posláno „božím okem“ měsíce) nad každým záchvěvem slábnoucí „čisté“ lásky. Nelze opomenout, že inscenovaný text má i velmi dobrou jazykovou formu (např. monolog vědmy, „český“ text cikánského songu – škoda, že ne všemu bylo při zpěvu rozumět).

O funkční, precizní a nápadité scéně i promyšleném zvukovém plánu budou psát kolegové a tak jen pár drobností k přemýšlení (jsem přesvědčen, až padnou na úrodnou půdu). Asi by bylo užitečné přemýšlet o drobné filigránsky přesnější stavbě vrcholící dramatické situace, kdy František v hororovém napínáku musí najít svou milou a musí jí zachránit. I sama záchrana provedená skutečnou fyzickou rvačkou Kolena a milenecké dvojice až materiál praští, je asi příliš nahrubo, rozhodně není důvod ji zdvojit. Ale to jsou jen drobnosti, jimiž možná lze ještě posílit katarzní výdech spokojených diváků o čistou radost z dokonalého naplnění formy.

Roman Černík

DISKUSE

Mnoho díky popadalo na hlavy souboru. Pro mnohé diváky bylo Koleno nejlepším z představení letošní LCH a v jeho závěru skráplo i nemálo slzí. Někomu připomnělo Stevena Kinga, jinému Tima Burtona. Uznání si vysloužila skvělá gradace napětí. Hororová atmosféra se na divadle vytváří obtížně, ale tady se to opravdu povedlo. Irena Marečková ocenila důležitý filosofický rozměr představení – byl tam Jung. O slovo se přihlásil i divák z nejmladších přítomných a vyznal se: bylo to ukrutně strašidelné, celou dobu jsem si myslel, že je Koleno nepřemožitelné. Ale když ho pak na konci jednoduše zmlátili, to je škoda. Koleno by mělo zůstat nedotknutelné! Jarka konstatovala, že všechno „kolenozní“ v domě, se stalo v souvislosti s úplňkem. Valderon varuje: Pozor! Zítra JE úplněk!! Takže popadněte to, co máte rádi a – šup do kumbálu!!!

Kuna

HUDBA

Zvukový plán inscenace přináší zvuky a hudbu z nosiče, i hranou či zpívanou živě herci a hudebníky na jevišti, tedy v rámci dramatického prostoru. Práce s tématy a motivy v rámci situací je velmi přesná. Hudba i zvuky ze záznamu navozují místy téměř filmovou podobu zvukového plánu – pozor na konce jednotlivých tracků. Živá hudba – zpívané odpočítávání času, tedy verbální podoba dětské hry – by potřebovala tudíž poněkud zpřesnit. Je třeba dočistit několik detailů: živý zpěv, živý klarinet, silueta v okně má trubku nebo klarinet, gradace před závěrem – odpočítávání – potřebuje interpretačně vylepšit, ne-li něco víc. Snad proměnit nebo sofistikovat současnou podobu. Ala cikánská muzika s krásným českým textem potřebuje srozumitelnost.

Vratislav Šrámek

SCÉNOGRAFIE

Inscenátoři i my diváci jsme znovu uvěřili síle čistého loutkového divadla. Tomu, že dokáže přenést na diváka i velmi silné, niterné emoce i filosofické sdělení. Motto příběhu je sdělované přes loutku Vědmy s hořící svíčkou a naladí nás ke sledování hororového příběhu. Pohybující se stín, vrhaný hercem na dekoraci, spoluhráje s obsahem její promluvy o síle vnitřně vzdorovat zlu. Evokuje představu temné zlé bytosti, která je ale ukrytá v každém z nás. Tedy opak dobra se sídlem v kumbálu, komoře srdce. Celé drama se odvíjí v maketě domu, členěné do jednotlivých otvácích a postupně osvětlovaných interiérů. Je rozžitá animátorsky vtipnou a precizně pointovanou hrou malých loutek nájemníků, přičemž rytmi-zace sekvencí připomíná stříhy animovaného filmu. Otisky minulosti domu, hrající si děti a mrtvá babička, jsou míhajícími se stíny v koutouči velikého chladného měsíce. Očekávané zlo, zjevující se jako vetřelec, přízrak Krvavého kolena z dětské strašidelné hry, je hraný živou rukou v červené rukavici. Dokáže, v dimenzi k loutce, uchvátit její celé malé tělo a paralyzovat ho. Výtvarná složka inscenace je vynikající. Děkuji i všem aktérům za ten malý zázrak, který se dnes stal, totiž propojení jeviště a hlediště společně sdílenou energií. Byl to divácký zážitek.

Irena Marečková

STAROST PROSTĚJIV

Upír (okultní loutkohra) LD Starost

Název vypadá slibně. Všichni milujeme horory... a v loutkovém podání... to může být lahůdka. Na scéně se objeví nejprve opovědník, který vysvětluje, že jistá paní Bazilie Starostová, které patří divadlo, ochořela a brzy se ukáže, že zemřela, a tak všichni trochu zasmutní, ale vzápětí se pustí do hry. No a od té chvíle jsou po scéně nošeny loutky. Vidíme jejich vodiče a nechápeme, proč je nutné, aby byli vidět. Do scény se vejdou, scéna je možná velikostí spíš vhodná právě pro herce, pro loutky je naddimenzovaná, ale chybí jaksi opodstatnění jejich přítomnosti. Naneštěstí jsou ještě ke všemu velmi špatně voděny. Nechodí. Jako by vahadlo neexistovalo. Ručičkami pohybují neustále a hlavu téměř nepoužívají. Herec, který hraje upíra se k dovršení zmatku začne dívat na svého hereckého partnera a ne na jeho loutku. Nedívá se dokonce ani na svoji loutku, proto se mu stává, že loutka levituje a někdy máme strach, že jí razantním zacházením ulomí nožičku. To jsou přece naprosté základy loutkoherectví. Herec má větší mimiku v tváři a strhne na sebe veškerou pozornost publika. Loutka ho zkrátka nemůže přehrát. Pak divák začne doufat, že je tu tedy nějaký druhý plán, nevěří, že by soubor, který hraje s překrásnými marionetami už řadu let, necítil a nectil zásadní pravidla... jenže, jak se ukáže, žádný druhý plán není. Začínáme se ztrácet i v ději. Některé scény se téměř zdvojují. Pod představbami dekorací zaznívají písně s tahací harmonikou, zpívá a hraje se živě, jenže harmonika je tak nahlas, že nerozumíme textům písní a mimo to máme pocit, že herci ani text pořádně neumějí. Co tedy z představení zbylo? Děj? Jakési torzo bez katarze. Herecké výkony? Nepřesvědčivé a nejisté. Loutky? Působí spíš jako doplněk – součást kostýmu. K tomu všemu je špatně rozumět. Takže horor to byl. Pohled do hlediště jasně dokazoval, že diváci jsou pobledlí, polospící, jakoby se v nich krve nedořezal.

Marka Míková

HUDBA

Soubor si dal práci s vytvořením vlastních písní pro tuto inscenaci. Akordeonový doprovod snad může vysvětlit tvrzení o panoptiku Basilie Starostové. Ale jeho užití si můžeme vysvětlit jen možnostmi souboru. Ve vztahu k loutkám, scénografii i tématu a jeho traktování je uplatněný způsob hry i poetika neadekvátní. Buben by atmosféře vyhovoval lépe. Herecký soubor je k tomu dostatečně vybaven. Všichni máme rovněž pochopení pro momentální výpadky, ale opakuje-li se velmi špatná hra na akordeon a katastrofální neznalost písňových textů většinou souboru – vyjma dětského herce – jedná se o hrubou a nepochopitelnou devaluaci vlastní práce a dosti nešťastnou zprávu k auditoriu.

Vratislav Šrámek

SCÉNOGRAFIE

Šmíra. Nesčetněkrát použitý inscenační postup. Paravány s náznakem prostředí, které svou výškou tak akorát zakrývají vodiče, kteří se zde nachystají na svůj vejšlap. Proporčně k loutkám jsou nepatřičné. Neodpovídají ani loutkovému, ale ani živému plánu. Řezbovaná sada loutek, kterou soubor používá i pro jiné inscenace byla tentokrát opatřena novými oblečky, přičemž podobné součásti kostýmů měli i jejich polovodiči. Těm se podařilo loutky během hry dokonale umrtvit. Nasvícení bez atmosféry, kuchyň. Jen jednou se objeví trochu červené, přесvícené bílou, takže vytvoří za herci červené stíny. To ale evidentně nebyl záměr. Kliše, které trčí ze způsobu odkrytého vodění loutek, usvědčuje inscenátory z mechanického přebírání postupů, používaných už mnohými dříve. Tady chybí důvod.

Irena Marečková

SEMINÁŘE

Seminář H - Herectví hlasem připravoval dnes prezentaci (více zpráva agenta) a tak jsem vstoupil doprostřed zkoušky. Jana Altmanová přísně dohlížela na vše, co je třeba hlídat. Čech!

Postoj. Když nemáš energii v těle, pak to nepůjde ven v hlase.

Lidé stavějí komíny proto, abychom my, čápi, měli kde hnízdit.

Důraz. Pauza. Díkce - abychom my.

Zaznívají krátké, ale krásné texty Pavla Eisnera (Čeština poklepem a poslechem) a protože dva seminaristé jsou velmi mladí (osm let), také Jiřího Žáčka. A ti malí - Ben a Samuel - se nestydí a pregnantně vyslovují každou hlásku. Nadšení nejmladších je nakažlivé. Padají nápady. Nechce se mi rušit a tak odpoledne zpovídám seminaristu - šestnáctiletého Matěje:

Spousta seminářů je tady takových hravých, mlaďoši blbnou, je to akční. Ve vašem semináři je to trochu jako ve škole. Nemrzí tě výběr?

Vůbec ne. Jana to perfektně ovládá, má co předat, umí to. Pracuje s námi jako s dospělými žáky, které běžně učí. Ze začátku to bylo náročnější, zvyknout si, že několik hodin soustředěně střídavě sedíme a stojíme, posloucháme a mluvíme. Ale udělali jsme kus práce. A nuda to nebyla ani trochu. První dny jsme se třeba osahávali. ???

No, jestli správně dýcháme a zkoumali jsme práci bránice a tak. Tak jsme si u Jany sáhli, jak je to správně, a pak ona kontrolovala nás. Ale ve vši slušnosti (smích). Naučili jsme se nejenom jak správně dýchat, pracovat s oporou, rázem, akcentem, vyslovovat, ale taky slyšet chyby ostatních. Nebo svoje. Já třeba málo otevíral pusou, měl špatnou artikulaci, polykal některé hlásky, mluvil moc potichu. Paní Jana Altmanová působí jako opravdová dáma. Přesto ze zpráv agenta víme, že jste si užili i legraci.

Seminář H

Někdo: Ale proč? Vždyť všichni vědí, jak to bude probíhat. Každý rok je to stejné.

Někdo jiný: Tak to zkusíme nějak propojit, aby to nebylo tak suchý

(1 ¾ hodiny se věnujeme zdokonalení výstupu. Všichni jsou relativně spokojení, protože to nebude stupidní odkecaná scénka.)

Jana: Výborně. 11 minut

Někdo jiný: Nemělo to být jenom 5 minut?

Jana: Ano, ale to se vsadím, že tam budou i delší ukázky.

Organizátoři: Máme pro vás důležitou zprávu. Nesmí to být delší, než 5 minut.

Jana: Tak se na to můžeme rovnou vykašlat, když nemůžou mluvit všichni, tak nikdo.

No jéje. Ona je noblesní, a tak najednou všechny překvapí, když řekne sprosté slovo - třeba když vypráví vtip. Taky má v zásobě spoustu veselých historek.

Seminář D - Dramatizátorsko-autorský

- sedí okolo stolů, připomínají dvanáct měsíců. Ale je jich jen jedenáct. Jenže Luděk Richter vydá prý za dva. No jasně, on je červenec, ten právě všem vládne, ale taky září. V semináři rozebírají konkrétní texty, které si účastníci přinesli. Buď hotové dramatické nebo předlohy + určitý dramaturgicko - režijní záměr. Práce vypadá poklidně, ale je to obrovské dobrodružství ducha. Tady sedí mozky souborů, tady se rodí budoucí inscenace. Právě se pouštějí do textu, který připravuje Hanka z Bedrušky.

„To není scénář, jen takové myšlenkové pochody“, zahajuje Hanka. A už se rozvíjí diskuse ohledně tématu. Perníková chaloupka a pokus pubertáka o osamostatnění se?

Luděk podotýká: „Perníková chaloupka bývá interpretována jako určité osvobození se, ukončení orální fáze vývoje (období, kdy dítě vše zkoumá pusou)“. Otázek je mnoho. Atmosféra je soustředěná, ostatní se snaží, nabízejí svůj pohled, nápady. Mezitím, aniž přeruší tok debaty, Luděk automaticky zavře dlouhou tyč okno, sejme toutéž tyč redaktora Valderonu a dálkovým ovladačem zapne rychlovarnou konvici. On není jen chytrý, on je i šikovný. A seminář má dobře vychovaný, však se k němu rádi vracejí opakovaně.

Ze semináře Z - Zvuk, pohyb, místo jsem našel na dvoře jen privilegovanou hudební sekci. Jejich skladba pro čtyři megafonové žáby a bicí je úchvatná. Vidím roztodivné nástroje a roztodivné objekty. Poměr lektorů a seminaristů se už prý ustálil na 1 : 2 (7 a 14). Tomu říkám individuální přístup. Ostatní sekce pracují jinde nebo už mají hotovo. A bude prý to divadlo.

Někdo: Ne, uděláme z toho úplně největší recesi a 5 minut využijem bezzbytku...

A to se máte na co těšit!

agent Hmmmmmm

Seminář R

Po krátké vzpomínce na den minulý a obisku do barevného deníčku jsme ochutnali loutkářského řemesla. Během mžiknutí oka se vylíhlo stádečko loutek, jen vyběhnout na jeviště. A do živých obrazů nám vběhl pan fotograf.

nes tnega ýnjat

Seminář S

M1: Láska?

polární zář

Vzadu v prostoru útes, M2 uprostřed

Rána z děla, střela letí nad M2

Zelená nálada, motiv vody, odraz hladiny

M2: Svěžest

M1: Nevinnost (smích)

Prostor potemní, část útesu - šipon - stín M1 tma

M2: Touha

Červená nálada, vzadu látkové ohně, M2 nástup zezadu

M1 zapálí sebe a M2 - studený oheň

M2: Láska?

Rozsvěcí se hvězdy

M1: Vášeň

tma

M2: Ztráta

Modrá nálada, déšť - váleč

M1 na útesu, svíčky zezadu

M1: Bolest

Sníh

M2: Láska...

Polární zář

Výstřel

Agent Dožil

Seminář H

RIZHIVIR

Letos se ve výběru seminářů objevil jeden s názvem „Světlo na loutkovém divadle“. Vedl ho Jan Müller, kameraman animovaného filmu a spolupracovník souboru Bubeníček.

Svícení bývá nespravedlivě podceňovaná disciplína - kupodivu nejen v amatérském, ale i profesionálním divadle. I když je pravda, že někteří mladí profesionální tvůrci jezdí na Západ studovat light design. Ale v amatérském divadle je svícení asi opravdu opomíjený problém?

Je to tak. Pravdaže na loutkovém divadle bylo svícení velmi opomíjené. Byla léta, že se to vůbec zavrhovalo, že se dá hrát při světle v sále a tak. Že důležitá je loutka a text. Dneska je potřeba pro diváka zase světlo vrátit - kvůli iluzi, větší atmosféře, takže i světelné efekty a dobré svícení podtrhují atmosféru toho představení. My jsme se kdysi učili, že světlo je součástí scénografie. Světlo se vrací a tvůrci ho potřebují.

A jak se svícení učili ve vašem semináři??

Většinu semináře jsme probírali teorii, to znamená co je to světlo, jak je tvořené světlo, co je to barevné světlo, jak se skládají barvy. Pak jsme probírali teorii techniky svícení - to znamená různé druhy lamp co umí, ovládače a jak pokročila doba k těm ovládačům světla s plnoautomatickým řízením počítačem. No a pak jsme dělali praktické cvičení, podle scénáře jsme zkusili navodit atmosféru pro tu danou scénu, pak jsme si zkoušeli prakticky míchat barvy na scéně a teď ještě nás čeká praktické cvičení zasvítit to finální dopoledne ukázek seminaristů.

A byli v semináři jen lidé, kteří fungují v divadlech jako technici, nebo to zajímalo i režiséry?

Byli tam i režiséři, byli tam lidé, kteří vedou soubory, aby věděli, co si můžou vymyslet a co mohou od svého osvětlovače chtít. Byli tam frekventanti, kteří už se tím zabývají roky a mají zkušenosti a byli tam mladí lidé, kteří se to chtějí naučit a chtějí v tom oboru pokročit. Osvětlení je v podstatě stejná disciplína jako loutkoherectví, ten člověk do toho musí být fanda a nebrat to jenom jako nějakou technickou záležitost, ale že je to umělecký obor.

Právě technika bývá pro amatérské soubory problém, protože je finančně náročná. I to jste na semináři řešili?

Je to finančně náročné, čili jsme si povídali i vzájemný zkušenosti: jak si poradit se starou technikou, jak repasovat lampy, jak se dá levně k technice přijít. Asi většina souborů zápasí s financemi a nemůže si dovolit špičkovou techniku - ani není nutná pro to loutkové divadlo.

A je dostupná literatura, ze které by se mohl zájemce o této disciplíně něco dozvědět?

Bohužel, všechno je staršího data, z minulého století. Teď v poslední době asi před dvěma lety vyšla taková malá publikace o svícení a zvuku na divadle. Bohužel se mi ji samotnému nepodařilo sehnat, protože to byl jen nějaký regionální tisk.

Ptala se Kosa

ANKETA

Na oblastních přehlídkách, ale i na LCH se objevují loutkáři, kteří dobře neovládají techniku vodění loutek. Kde by se to vlastně měli učit? Nebo je to nafouknutý problém? Pokud ne, jak ho řešit? V Plzni se kupříkladu diskutuje o tom, jestli by tuhle edukativní funkci nemělo převzít interaktivní Muzeum loutek, které se otevře na podzim...

KAREL ŠEFRNA: No já si myslím, že vodit loutky, to je otázka talentu. Když ho někdo má, nepotřebuje moc nějakého učitele, rozhejbe toho panáka, ať už je to cokoli: loutka, maňas, marioneta; je to jako hudební nástroj. Takže nějaký takový kurzy, nevím, jsem k tomu docela skeptický. Podněty se dávat můžou, ale ono loutkové divadlo je komplexní záležitost a je tu výtvarničina, ta s tím bezpochyby souvisí, čili kdo umí vyrobit loutku a má k tomu vztah, tak si toho taky váží a hejbat se to naučí. V našem kraji jsme tyhle věci řešili tak, že před lety udělal v Hradci Králové Honza Dvořák, který byl naprosto excelentní pedagog, lidové konzervatoře. Bylo to dlouho-

dobé, jednou za měsíc celý víkend, trvalo to dva roky. Prakořeny boomerů východních Čech, který jsou loutkářskou velmocí, jsou v Honzovi Dvořákovi, který vychoval tu generaci, která je teď střední až pozdě-střední, to znamená dejme tomu generace Čmukařů, ale je jich samozřejmě víc, protože to trvalo osm let. My jsme si říkali, že něco takového by mělo být pro ty mladý, takže jsme se dohodli, že uděláme takovou konzervatoř v menším v Jaroměři, kde trvala rok a půl. Mohli se tam přihlásit lidi z celého kraje, přihlásilo se jich asi 15 nebo 18 a udělali jsme inscenaci od A do Z. Od vybraných literárního textu, přes napsání hry k výrobě loutek. Učili se režii, skládat písničky, prostě komplex vše-

ho, co člověk potřebuje, aby si mohl teď a tady v Horní Dolní založit soubor a uměl udělat pohádku, kterou si vybere z literatury, ne připravenou hru. A ono se to docela podařilo, udělali jsme si i soustředění na Chrudimi jako seminář, předloni to bylo. A bylo to asi třetí v krajské přehlídce, dostalo se to na Chrudim, tady to teda žádnou velkou slávu neudělalo, ale pravda je, že jsme si užili a ta parta se dodnes drží. A je to semínko, které někdy rozhodně vzklíčí. Jestli bude chuť, mohlo by se to někdy později dělat zase znovu, tyhle možnosti v kraji jsou. Lidi si to platili a vážili si toho. Něco takového může vznikat po celé republice. V každém kraji jsou přece nějaké lidi, kteří zkušenosti mají.

ROZHAVAR

s porotkyní a letošní jubilantkou Markou Míkovou. Narodila se v Českých Budějovicích, vystudovala loutkářsko u fakulty DAMU, obor režie a dramaturgie. Má za sebou několik autorských divadelních inscenací: „Matky“, „Podzem“, „Autobus“. V divadle Minor režírovala a dramatihovala též řadu představení pro děti („Karkulín ze střeby“, „Paví král“, „Létající ryba“, „Baja-ja“, „Dlouhý, Široký a Bystrozraký“. Spolupracovala též s amatérským divadlem Ravensburg Puppentheater. Hrál ve filmu „Jak se budí princezny“ Václava Vorlíčka hlavní roli, pak také ve filmu „Robinsonka“ Karla Kachyní a v několika televizních inscenacích. Hrál na klavír a basovou kytaru, zpívala a skládala pro dámskou rockovou skupinu Zuby nehty. Působila též v Rádiu Limonádový Joe jako moderatizátorka. V současné době se věnuje režii dabingu. Má čtyři děti.

Proč ses rozhodla být v porotě letošní LCH?

Štěpán mě zval už třikrát a teď mi to konečně vyšlo a moc se mi chtělo. Ale já už jsem tady byla kdysi jako porotkyně a to byl v porotě taky Petr Lébl, tak je to dávno. Mám na to hrozně hezký vzpomínky a prostě mě zajímalo, jak se to změnilo, jaký to asi je teď.

No a co se tady podle tebe změnilo?

Zdá se mi, že tady vane svobodnej duch, mnohem svobodnější než tenkrát, alespoň tak to vnímám, z toho, co se děje kolem. Na každým rohu člověk narazí do nějakýho plyšáka nebo na nějakou počínající loutko-věc. Připadá mi, že to všechny baví a že si tady každé tak hezky kutá. A já loutky miluju, právě kvůli tomu, kolik možností nabízí.

Jak se cítíš v roli porotce?

Já většinou sleduju profesionální divadla, nebo studentský, ale to pravý amatérský divadlo mi už dlouhá léta uniká. Se synem jsme chodili u nás u domu v Praze občas na profesionální soubory, ale těch jsem se spíš děsila. To jsou takový ty, co se tím žijí, mají ten mikrofon u pusy a prostě ty loutky, já nevím jak to říct hezky... No já jsem to tam těžko vydechávala, ale zase na druhou stranu chápu, že tam choděj lidi, který nemaj nic jinýho a chtěj s dětma do divadla. Tady na LCH zase znova vidím ty pravý amatéry a to kouzlo je nádherný. Když člověk ví, že se scházej ve volným čase, přemejšlej nad tím, šijou loutky, mají u toho srandu. To z toho tak strašně vane, že je pro mě těžký dívat se na jejich představení kriticky. První den se mi to vůbec nedařilo, pořád jsem si říkala, ty jsou skvělí, ty jsou skvělí... až tedy druhý den, když jsme si povídali v porotě, že takovejch spolků je hodně a že toužej slyšet hodnocení od lidí, který to nahlízej z druhé strany s ohledem na to, co mají za sebou, nebo co už všechno viděli, a že to těm souborům pomáhá. A kvůli tomu tady celá ta akce vlastně je. A tak se odvažuju dívat se víc kriticky. A připadá mi úžasný, když se objevuju nový texty, třeba že si někdo pro sebe objeví Langeru a pokouší se s tím popasovat. Fajn je když se mu to podaří, ale že to vůbec našel a ostatní s tím souhlasí, tak to je báječný. Oceňuju to hledání, tu novost. **Většina lidí tě zná z kapely Zuby nehty, kdysi jsi režírovala v Minoru, co děláš teď, učíš pořád na VOŠ herecké v Praze?**

Učila jsem tam rok a půl, když byla otevřená skupina loutkářů. Teď tam občas režíruju studentský představení, občas se mi poštěstí režírovat i jinde (nejčastěji na Kladně v divadle Lampion), ale hlavně se zabývám režii dabingu. Jako herec a zároveň režisér vystupuju v takových projektech jako jsou „loutky v nemocnici“, což je aktivita, která je fascinující tím, jak dítě s loutkou komunikuje na tý postýlce, když je nemocný, úplně snadno. Loutka je totiž tak strašně podobná hračce, když se začne hejbat, že během vteřiny si dítě začne povídat třeba o tom, co je tam v tý nemocnici blbý, proč a co ho bolí. A to je úžasný a třeba i díky tomu pro tu chvíli můžete něco změnit. Špatnou náladu, nebo vyřešit i malej problém.

V nakladatelství Baobab už ti vyšly dvě knížky pro děti, nechystáš další?

Teď mám jednu téměř před odevzdáním, tak čekám, že ji ještě jednou přečtu a pak už ať si vyjde do světa. Jmenuje se JO 537, což znamená trošku Josef. A pod tím je podtitul, že je to o snech a jedné počítačové hře. Příběh vypráví o 13letým klukovi a hodně se prolíná se světem počítačový hry. Je to o snu, který se najednou klukovi zdá, když dřív se mu vůbec nezdál, řeší se tam vztah s dědou. Protože děda je taky takovej fantast. Tak se to tam tak zvláštně schází. Měla jsem i vizi přidat do knížky i jakousi malou počítačovou hru, ale bojím se, že na to nebudou peníze a že mi to Baobab nedovolí.

V Baobabu je vždycky důležitá i výtvarná složka, kdo ji bude dělat?

Měl by to ilustrovat Martin Kubát. Ale teprve se nad tím sejdeme. Zatím jenom vím, že by neměl kreslit obličej, bude to jenom velice jednoduše ilustrovaný. Nemá v plánu dělat postavy. Ona je to asi padesátistránková knížka, která vychází v řadě pro větší děti. Vyjít by měla do Vánoc. Proto jsem to měla odevzdat do 30. června, ehm.

Máš čtyři děti, inspiruješ se při psaní vlastní rodinou?

V tý poslední knížce jo. A jsem zvědavá, jestli to moje děti odhalej.

Ptala se Kuna

PIEZIE

Odpoledne

Je odpoledne
proč by taky nebylo
jen ať klidně je
stejně nic jiného neumí

Přiznání

když mám hlad
tak se najím
ale jinak jsem docela
velkej prevít

Holubi

všechny básně jsou o ženských
kdyby tomu bylo jinak
museli by chlapi
chovat holuby
a dělat
že je to baví

Blues

a když třeba pohoříš
tak aspoň sbal tu nejhezčí ženskou
kup si velkej barák a auto
ale hlavně už přestaň fňukat!

Slon

tlačil jsem ho do kopce
moje láska mi pomáhala
potom se utrhl
a skutálel
a když nebylo co tlačit
začala mi vyčítat
že ji nemiluju
a že bez slona
to stejně nemá cenu

Marian Palla:

Kdyby byl krtek velkej jako prase

ZVUKOMILEC RADÍ

DUDY: je to jakási vábníčka z rostliny křídlatky. Říkalo se jí „kachač“ nebo „piskor“ a v podstatě se to dříve dávalo do dud a jako dnešní dudy to i zní. Piskor se vkládá do trubičky z černého bezu, kde jsou v určitéch předepsanejších vzdálenostech dírký tak, že při hraní tvoří tóny. To jsem okopčil ze starýho ABC. Napsal to tam Ludvík Kunc, ke kterému jsem taky jezdil na konzultace. Byl to muzikotnolog a bývalý ředitel Ethnografického ústavu v Brně, ale už zemřel. Vsazením do trubičky a mačkáním dírek vzniká zvuk velice podobnej dudám. A v dnešním semináři se některým lidem povedlo napodobit i zvuk jiných nástrojů, např. saxofonu nebo klarinetu, šalmaje. Ale dudy neboli „kachač“ neboli „piskor“ není úplně jednoduchý vyrobit:

POPIS VÝROBY: Vezmete větvičku křídlatky cca 6 cm dlouhou, na konci necháte kolínko, který je neprůchodný. Naříznete jazýček tak 4 cm a pak ho obrousíte šmirglem, který nasunete do zářezu dovnitř, a obrousíte ochlupení, nerovnosti a nečistoty. Pak piskor vložíte celý do pusy až po konec jazýčku. Pozor, nedělejte si ho moc dlouhý, aby vás nelechtal na mandlích.

Piskor k dudám můžete vyrobit i z černého bezu stejným způsobem. Jenom namísto kolínka do něj musíte vložit špuntík např. z vrbové větvičky a zalít ho voskem, aby to těsnilo. Hotový piskor vsadíte do trubičky z černého bezu s předem vyříznutými dírkami

Dá se k tomu přidat i troubelka ze stočený smrkový kůry, nebo jsem používal i kalebasu. To je tykev, která má dlouhou stopku a na konci rozšiřuje a když se odřízne, vytvoří roztrub a zní to taky krásně. Na semináři to lidi zkoušeli vsazovat i do PET lahví a dělali jsme s tím takový zvukový randy.

SOUTĚŽ !!!

- 1) první písmeno příjmení významného loutkáře z Hradce, první písmeno křestního jména nejkrásnější redaktorky Valderonu
- 2) obdivný výraz pro zakulacené nohy, první písmeno jména krále, který se oženil se svou matkou a nebyla to až tak velká švanda
- 3) první písmeno názvu nejlepšího festivalu v Čechách, první písmeno jména pražské sirotky, která špatně skončila
- 4) nejčastěji se vyskytující písmeno ve slově jelínek, páté písmeno názvu známého zpravodaje LCH
- 5) název semináře, který měl včera noční představení v parku, první písmeno názvu inspirativního představení, kde aktéři neslavili svátek
- 6) jako 2)

Dnešní luštění je jednoduché, stejně jako charakteristika Bohuslavy – poslední ženy do partičky kolem Karla Pippicha. Každé písmeno taženky (je jich jen 6) charakterizují dvěma termíny, které ho obsahují:

**BULL
WAHR**

HIVŇAJŠ!

**Potrefený Hus se ozval:
„A přece se točím!!!“**

UNIKLO!!
Janě Altmanové

ŠIK!

**Frekvákvantka semináře Z zahodila
dítě z hradu. Z plna hrdla křičelo.**

SKANDÁL!!!
Správce sítě!

TÝRÁŠ

redakce: Petra Hynčíková (Kuna), Simona Bezoušková (Bez), Petra Kosová (Kosa), František Kaska (Fr). Grafický návrh: Štěpánka Bláhovcová.
Foto: Ivo Mičkal, Stěpán Filčík, Veronika Filčíková (Aloe Veru) a redakce.
Jazykový, gastronomický a hydrometeorologický expert: Phillipe Joseph Tiskne: Ateliér 18 s. r. o. Chrudim